

Asia: VN/1100/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta (VN/1100/2025).

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annettua lakia. Sähköverkkomaksuja on tarpeen korottaa vastaamaan Energiaviraston uusia sähköverkkovalvonnan tehtäviä, joita sille on ehdotettu hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (HE 45/2025 vp).

Vuonna 2024 toiminut työ- ja elinkeinoministeriön Suurjänniteverkkotyöryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti laatinut hallituksen esityksen muotoon ehdotuksensa laeiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on antanut asiasta HE:n 45/2025 vp. Esityksen päätavoitteena on uudistaa sähkömarkkinalakia lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavien kulutuksen kuormien integroimiseksi entistä sujuvammin ja kustannustehokkaammin kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon ja panna täytäntöön direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamisen osalta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1711 mukaiset säännökset joustavista liittymissopimuksista.

HE:n viranomaisvaikutukset kohdistuvat Energiaviraston verkkovalvontaan ja tarkoittaa henkilömäärässä noin 2,5 henkilötyövuoden lisätarvetta, joka tulee kattaa budjettirahoitteisesti. Verkkovalvontaan liittyvät, toimintamenojen kautta rahoitettavat, uudet tehtävät kohdistuvat kantaverkonhaltijaan, suurjännitteisten jakeluverkkojen haltijoihin ja jakeluverkonhaltijoihin.

Energiaviraston toiminta rahoitetaan pääosin valvonnan piiriin kuuluvilta perittävillä lupamaksuilla sekä sähkö- ja maakaasuverkkomaksuilla, joita kerätään valtiolle sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista annetun lain (950/2012) mukaisesti. Energia-virasto laskuttaa sähkö- ja maakaasuverkkomaksut ja maksut ohjautuvat Valtiokonttorille. Energiaviraston toimeenpaneman valvonnan kustannukset toteutuvat viraston toimintamomentilla 32.01.09.

Energiavirasto pitää tehokkaan ja toimivan valvonnan edellytyksenä riittävää rahoitusta valvonnan toteuttamiseen. Näin ollen viraston näkemys on, että sähkö-verkkomaksuja on korotettava lisämenoja vastaavasti, jotta ne edelleen kattavat sähköverkkovalvonnan kustannukset.

Energiavirasto on kerännyt sähkö- ja maakaasuverkkomaksuja vuonna 2020 3,91 miljoonaa euroa, vuonna 2021 4,00 miljoonaa euroa, vuonna 2022 5,14 miljoonaa euroa, vuonna 2023 4,69 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 4,99 miljoonaa euroa.

Hallituksen esityksen mukaisesti jakeluverkonhaltijan ja suurjännitteisen jakeluverkonhaltijan sähköverkkomaksu olisi 1,8 promillea verkkotoiminnan edellisen päättyneen tilikauden myyntituotoista, kuitenkin vähintään 7 000 euroa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan kiinteään sähköverkkomaksuun esitetään ko-rotusta 760 000 euroon.

Hallituksen esityksessä todetun mukaisesti lakiehdotuksen toteutuminen nostaisi sähkö- ja maakaasuverkkomaksujen tuottoa vuodesta 2026 alkaen 200 000 euroa.

Energiavirasto toteaa, että sähkö- ja maakaasuverkkovalvonnan tarvitsemat resurssit rahoitetaan pääosin valtion sähkö- ja maakaasuverkkomaksuista saamin tuloin. Uudet tehtävät kohdistuvat kantaverkonhaltijaan, suurjännitteisten jakeluverkkojen haltijoihin ja jakeluverkonhaltijoihin. Uusista tehtävistä aiheutuvat henkilöstön lisätarpeiden kautta kohonneet henkilöstökustannukset toteutuvat Energiaviraston toimintamomentilla 32.01.09. Muuttamalla sähkö- ja maakaasuverkkomaksujen määräytymisperustetta hallituksen esityksessä mainitulla tavalla valtio saa kerättyä kohonneita kustannuksia vastaavat tulot ja valvonnan kustannusvastaavuus säilyy. Jos korotusta ei tehtäisi, tulisi valtion kyetä rahoittamaan valvonnan kohonneet kustannukset muulla tavoin.

Nurmi Simo
Energiavirasto

Karppinen Tiina
Energiavirasto